

Świadczenie honorowe dla stulatków wynosi 6589,67 PLN brutto miesięcznie i zostało po raz pierwszy zwaloryzowane od 1 marca br.. Ustawa o świadczeniu honorowym z tytułu ukończenia 100 lat weszła w życie 1 stycznia 2025 r., ustanawiając jasne reguły jego przyznawania. Od tego momentu podlega ono corocznej waloryzacji na takich samych zasadach jak emerytury i renty. Wcześniej było ono wypłacane na podstawie decyzji Prezesa Rady Ministrów z 1972 r. jako „świadczenie w drodze wyjątku”.

Eksperti Polskiego Instytutu Ekonomicznego zwracają uwagę, że odsetek stulatków w Polsce będzie systematycznie rosnać. Na koniec 2023 r., w kraju żyło 7387 osób w wieku 100 lat i więcej, co stanowiło tylko 0,02 proc. populacji. Prognozy wskazują, że do 2060 r. liczba ta wzrośnie do 69 876 i będzie stanowiła 0,23 proc. ogółu ludności. To część szerszego trendu demograficznego, w którym odsetek osób starszych w społeczeństwie stale rośnie. W 2023 r. osoby w wieku 65 lat i więcej stanowiły 20,1 proc. populacji, natomiast do 2060 r. ich udział wzrośnie do 32,6 proc., co oznacza wzrost o 12,5 pkt. proc. Równocześnie rośnie prawdopodobieństwo dożycia 100 lat. W 2023 r. na 100 tys. noworodków 2364 dziewczynki i 836 chłopców miało szansę osiągnąć ten wiek. Dla porównania, w 1990 r. dotyczyło to tylko 306 dziewczynek i 64 chłopców. Wzrasta też przeciętne dalsze trwanie życia dla stulatków. Obecnie wynosi ono 2,3 roku, podczas gdy w 1990 r. było to 1,6 roku.

Kobiety żyją w Polsce znacznie dłużej niż mężczyźni, choć luka płciowa w oczekiwanej długości życia stopniowo się zmniejsza. W 2023 r. 76 proc. stulatków w Polsce stanowiły kobiety, co odzwierciedla zjawisko feminizacji starości. W 1990 r. kobiety żyły średnio o 9 lat dłużej (75,2 lata wobec 66,2 lat) niż mężczyźni. Obecnie ta różnica wynosi 7,3 roku (82 lata wobec 74,7 lat). Mimo poprawy, nadal jest to jedna z największych różnic w Unii Europejskiej, ustępująca tylko państwom bałtyckim i Rumunii. Podobna luka występuje w oczekiwanej długości trwania życia w zdrowiu. W Polsce wynosi ona 64,1 roku dla kobiet (przy średniej unijnej 62,8 roku) oraz 60,8 roku dla mężczyzn (przy średniej UE 62,4 roku).

Jak czytamy w raporcie PIE - wzrost całkowitego kosztu starzenia się społeczeństwa będzie wynikał przede wszystkim ze zmian w wydatkach publicznych na emerytury, opiekę zdrowotną i opiekę długoterminową. Największą część tych kosztów stanowią emerytury, których udział w PKB może wzrosnąć z 10,2 proc. w 2022 r. do 10,6 proc. w 2060 r. Prognozy wskazują, że liczba emerytów zwiększy się o 2,9 mln, podczas gdy liczba płatników składek spadnie o 4,7 mln. Obecnie Polska przeznaczona na bieżące potrzeby zdrowotne zaledwie 4,4 proc. PKB, a na opiekę długoterminową 0,5 proc. PKB. To znacznie mniej niż średnia unijna, która wynosi 6,9 proc. PKB dla bieżących wydatków zdrowotnych i 1,8 proc. PKB dla opieki długoterminowej. Niedofinansowanie opieki długoterminowej może negatywnie wpłynąć na aktywność zawodową rodzinnych opiekunów osób starszych, zwłaszcza kobiet. Gdyby Polska dostosowała wydatki na te sektory do poziomu unijnego, ich udział w PKB mógłby wzrosnąć w 2060 r. do 6,6 proc. dla bieżących potrzeb zdrowotnych i do 3,1 proc. dla opieki długoterminowej.

Źródło: PIE